

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

12 octombere 2015

00 nr. 70

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Se anexează:

1. Proiectul legii (10 file);
2. Nota informativă (8 file);
3. Anexa (2 file).

Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova

Vladimir ODNOSTALCO

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>374</u>	
* <u>12</u> / <u>10</u>	20 <u>15</u>
Ora _____	

Lege

Cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică:

Articolul 1. În legea Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 50-52 din 20.05.1999), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În aliniatul (1) art. 2, textul “Noțiunea de joc de noroc (1) Prin joc de noroc, în sensul prezentei legi, se înțelege jocul, desfășurat conform regulilor, participarea la care permite a câștiga bani, alte bunuri sau drepturi patrimoniale, iar rezultatul este generat, în întregime sau parțial, de evenimente aleatorii.”, se înlocuiește cu textul:

“Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:

automatele de joc – dispozitive mecanice sau electronice, care se pun în funcțiune cu ajutorul monedelor, jetoanelor sau în alt mod și la care câștigul este generat în exclusivitate de elemente aleatorii.

cazinoul – un local de joc special unde, folosind ruleta, mesele pentru jocuri de cărți și jocuri cu zaruri, precum și alt inventar de joc, se desfășoară jocurile de noroc autorizate, cu anunțarea câștigului în bani sau în alte bunuri.

garanția financiară – este un instrument financiar cu ajutorul căruia organizatorul jocurilor de noroc garantează protecția intereselor financiare ale participanților la joc.”

joc de noroc – jocul desfășurat conform regulilor, participarea la care permite a câștiga bani, alte bunuri sau drepturi patrimoniale, iar rezultatul este generat, în întregime sau parțial, de evenimente aleatorii.

jucătorul – persoana care a plătit participarea sa la joc și are dreptul să primească câștigul prevăzut de regulile jocului.

loc pentru jocuri – un loc special amenajat, folosit în exclusivitate pentru exploatarea automatelor de joc de clasa „A” sau clasa „B”, ce corespunde următoarelor cerințe:

- a) dispune de cel mult 14 automate de joc de clasa „A” în stare de funcționare;
- b) dispune de cel mult 9 automate de joc de clasa „B” în stare de funcționare;
- c) dispune de încăpere pentru casă, special amenajată, în care se efectuează operații de schimb al banilor pe echivalentul lor, care se folosește pentru participarea la joc, și schimbul echivalentului pe bani.

loteria – un joc de noroc în grup sau de masă, în cadrul căruia organizatorul jocului, într-un anumit loc și într-un anumit timp, desfășoară între participanții la loterie – posesori ai biletelor de loterie – tragerea la sorți a fondului de câștiguri al loteriei, conform schemei stabilite în condițiile jocului; totodată, căderea câștigurilor pe unele bilete de loterie nu depinde de voința și de acțiunile subiecților activității loteristice, este absolut aleatorie și nu poate fi de nimeni expres organizată.

loteria clasică – loteria în cadrul căreia tragerea la sorți a câștigurilor stabilite în prealabil, ce constă în determinarea numerelor și seriilor câștigătoare ale biletelor, are loc după ce a luat sfârșit vânzarea unui anumit număr de bilete de loterie de o anumită formă și cu un anumit conținut în termenele stabilite.

loteria cifrică – este loteria în cadrul căreia formarea fondului de câștiguri și tragerea la sorți a câștigurilor, ce constă în determinarea combinației câștigătoare de cifre, au loc după ce a luat sfârșit vânzarea biletelor respective în termenele stabilite.

loteria momentană – loteria în cadrul căreia tragerea la sorți a câștigurilor stabilite în prealabil are loc prin identificarea informației conținute într-un anumit număr de bilete de loterie și protejate printr-o metodă ce permite jucătorului să determine câștigul ce i se cuvine imediat după cumpărarea biletului de loterie.

loteria sistemică (electronică) – o formă a loteriei, în care fixarea mizelor și pronosticurilor participanților se efectuează cu ajutorul dispozitivelor electronice care păstrează informația în memoria lor și o transmit pentru participare la tragerea

la sorți prin canale speciale de transmitere a informației la centrul informațional principal.

loteria cu tiraje – este loteria al cărei proces de desfășurare se împarte în tiraje – cicluri complete unice – de la punerea în vânzare a biletelor de loterie pînă la tragerea generală la sorți și eliberarea câștigurilor pe aceste bilete.

loteria fără tiraje – este loteria în care rezultatul tragerii la sorți se stabilește prin verificarea biletului de loterie imediat după cumpărarea lui sau prin metoda tragerii nemijlocit pe acest bilet.

loteria națională – este loteria care se desfășoară pe teritoriile a 4 și mai multe autorități ale administrației publice locale. Desfășurarea loteriilor naționale constituie monopolul statului.

loteria regională – este loteria care se desfășoară pe teritoriile a cel mult 3 autorități ale administrației publice locale. Costul total al biletelor de loterie nu trebuie să depășească 1 000 000 lei.

loteria de stat – este loteria organizată și desfășurată de autoritățile administrației publice centrale.

loteria municipală – este loteria organizată și desfășurată de autoritățile administrației publice locale.

loteria în bani – este loteria la a cărei desfășurare fondul de câștiguri se formează exclusiv din premii bănești.

loteria în obiecte – este loteria la a cărei desfășurare fondul de câștiguri se formează exclusiv din mărfuri de larg consum, prestări de servicii și din alte valori nemateriale.

loteria combinată – este loteria la a cărei desfășurare fondul de câștiguri se formează atât din premii în obiecte, cât și din premii bănești.

organizatorul jocurilor de noroc – persoană juridică, rezidentă în Republica Moldova, care deține licența respectivă și desfășoară nemijlocit jocuri de noroc autorizate. Cota totală a fondatorilor (acționarilor) străini nu va depăși 49% din capitalul social.

pariul (totalizatorul) – este un joc de noroc, bazat pe miză nemijlocit între jucători sau între jucători și organizatorul jocului, în ceea ce privește rezultatul unui eveniment discutabil; totodată, premiul depinde de volumul total al mizelor, precum și de numărul participanților câștigători. Repartizarea câștigurilor se efectuează după sistemul stabilit de regulile jocului.

sala de joc – este o încăpere separată, special amenajată, pentru desfășurarea jocurilor de noroc.

sistemul bookmaker – este o formă a pariului când organizatorul jocului garantează jucătorului, în caz de câștig, plata sumei stabilite. Mărimea câștigului se stabilește prin acordul dintre părți.

sistemul mutual – este o formă a pariului, bazată pe miză nemijlocit între jucători, în ceea ce privește rezultatul unui eveniment discutabil; totodată, premiul este direct proporțional volumului mizelor jucătorilor câștigători. Mărimea câștigului depinde de suma totală a mizelor după reținerea comisionului ce se cuvine organizatorului jocului.

videoloteria – este o formă de loterie prin care se obțin câștiguri, rezultatul participării fiind relevat jucătorului prin intermediul terminalului de videoloterie, abilitatea jucătorului neavând nicio influență/relevanță în obținerea câștigului.

videoloteria – reprezintă un ansamblu de echipamente și programe informaționale, se realizează printr-o rețea unitară de terminale de videoloterie cu circuit închis, care funcționează numai conectate la un sistem central la nivel național. Sistemul central asigură activarea, monitorizarea permanentă a terminalelor, centralizarea și stocarea datelor, precum și validarea automată a câștigurilor acordate jucătorilor, atât la nivel de terminal, cât și la nivel de rețea. Videoloteria este o loterie națională.“

2. În articolul 2 – aliniatul (1), articolul 5 – aliniatul (1), articolul 14 – aliniatul (1), articolul 15 – aliniatul (1), articolul 19 – aliniatul (1), articolul 22 – aliniatul (1), articolul 26 – aliniatele (1), (2), (3), articolul 29, articolul 38 – aliniatul (1), articolul 39, articolul 40 se exclud.

3. La articolul 5 alineatul (2) textul: „18 ani” se înlocuiește cu textul „21 ani”:
4. La articolul 11 alineatul (2), pct. a) textul: „18 ani” se înlocuiește cu textul „21 ani”.
5. La articolul 14, aliniatul (3) cu textul „Autoritățile administrației publice locale pot impune restricții în ceea ce privește amplasarea și regimul de lucru al sălilor de joc din teritoriul lor” se exclude.
6. După articolul 14 va urma articolul 14¹ cu următorul conținut:
„Restricții privind amplasarea și regimul de lucru al sălilor de joc din teritoriul lor
(1) Se interzice amplasarea sălilor de joc pentru desfășurarea jocurilor de noroc și pariurilor la o distanță de mai puțin de 10 km de la intrare în localitățile rurale și/sau urbane.“
(2) Se interzice amplasarea sălilor de joc pentru desfășurarea jocurilor de noroc la o distanță de mai puțin de 10 km de la amplasarea unor entități sociale și/sau comerciale, precum:
 - a) instituții de învățământ mediu de specialitate, superior, instituții medicale, localuri sportive, terenuri de sport, stadioane și teritorii adiacente ale acestora, instituții de alimentație publică și comerț de profil social;
 - b) instituții medico-sanitare publice private, instituții de reabilitare și sanatoriale;
 - c) sediile instituțiilor publice;
 - d) stații de așteptare ale mijloacelor de transport public, pasaje pietonale;
 - e) magazine, piețe agricole și industriale, autogări, gări feroviare, stații de transport public, zone de agrement și de odihnă;
 - f) hotelurile, centre de plasament temporar și/sau cazare temporară;
 - g) blocuri locative;
 - h) stadioane, complexe sportive și spații destinate antrenamentelor/activităților sportive.“

7. La articolul 10 textul:

„Organizatorul jocurilor de noroc

Organizatorul jocurilor de noroc poate fi o persoană juridică, rezidentă în Republica Moldova, care deține licența respectivă și desfășoară nemijlocit jocuri de noroc autorizate. Cota totală a fondatorilor (acționarilor) străini nu va depăși 49% din capitalul social.”

se înlocuiește cu textul:

„Mărimea valorilor monetare la organizarea și participarea la jocurile de noroc

(1) Mărimea valorilor monetare depuse la inițierea jocurilor de noroc de către participant va varia în funcție de tipul jocurilor de noroc, între următoarele limite:

- a) jocurile de șansă – valoarea minimă 20 lei, valoarea maximă 400 lei;
- b) pariuri – valoarea minimă 50 lei, valoarea maximă 500 lei;
- c) jocurile de abilitate – valoarea minimă 50 lei, valoarea maximă 500 lei.

8. La articolul 12 textul:

„Garanția financiară

Garanția financiară este un instrument financiar cu ajutorul căruia organizatorul jocurilor de noroc garantează protecția intereselor financiare ale participanților la joc.”

se înlocuiește cu textul:

„Garanția financiară a organizatorului și participantului

(1) Garanția financiară al organizatorului va fi prezentată participantului înainte de participare la jocul/rile de noroc și/sau pariu/ri, sub forma unui înscris probator semnat de ambele părți, care să reflecte clauza obligației financiare din partea organizatorului la garantarea protecției intereselor financiare ale participanților la joc, în funcție de rezultatul jocului/rilor de noroc și/sau pariului/rilor.

(2) Garanția financiară a organizatorului va putea fi semnată și preluată de către participant, după prezentarea surselor financiare disponibile cash, în limitele cărora va putea participa la jocul/urile de noroc și/sau pariu/ri.

(3) Se interzice gajarea de către participantul la jocul/rile de noroc și/sau pariu/ri a bunurilor imobile sau mijloacelor fixe aflate în posesia acestuia.

Articolul 2. – Legea nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate (Monitorul oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 67-88 din 16.10.1997), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

9. La articolul 19 alineatul (8) textul:

„Este interzisă publicitatea activității de întreprinzător legate de întreținerea cazinourilor, sălilor cu automate de joc, pariurilor și de câștigurile bănești obținute în rezultatul participării la acestea.”

se înlocuiește cu textul:

„Se interzice orice formă, directă sau indirectă, de publicitate în favoarea tuturor tipurilor de activități legate de jocurile de noroc și pariuri, inclusiv publicitatea la radio și televiziune, în presa scrisă, în serviciile cinematografice și video, prin internet, cu utilizarea rețelelor telefonice și telegrafice, ceea ce include, dar nu se reduce la publicitatea exterioară și cea din interiorul spațiilor publice închise și semiînchise, în special publicitatea în exteriorul și interiorul localurilor/sălilor de jocuri de noroc și pariuri și în localurile în care se prestează servicii, publicitatea în sau pe mijloacele de transport și prin intermediul trimiterilor poștale, precum și publicitatea pe diverse accesorii publicitare.”

10. Articolul 22, după alineatul (7) se va completa cu textul:

„(8) Se interzice promovarea și stimularea activităților legate de jocurile de noroc și pariuri, inclusiv prin sponsorizare sau susținere în alt mod a unor acțiuni ori inițiative publice sau comerciale, în urma cărora marca comercială a prestatorului pot deveni vizibile sau informația despre relația acestuia cu evenimentul devine publicitară.”

Articolul 3. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6 din 16.01.2009, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

- După articolul 90¹, se introduce articolul 90², care va avea următorul conținut:

„Articolul 90² Activități de plasare, difuzare și derulare a informațiilor, a publicității cu referință la desfășurarea activităților legate de jocurile de noroc și pariuri.

(1) Se interzice difuzarea, plasarea și derularea informațiilor, a publicității cu referință la activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri, cu respectarea prevederilor legislației în vigoare.

(2) Difuzarea, plasarea și derularea informațiilor, a publicității cu referință la activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri se sancționează cu amendă de la 1 000 la 1 500 de unități convenționale aplicată persoanelor fizice sau juridice ce au săvârșit acțiuni în acest sens, cu privarea, în toate cazurile, de dreptul de a exercita o anumită activitate antreprenorială pe un termen de la 3 la 5 ani.

Articolul 4. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74 din 14.04.2009, art. 195), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

- După articolul 191 va urma articolul 191¹ cu următorul conținut:

„Articolul 191¹ Desfășurarea ilegală activității legate de jocurile de noroc și pariuri

(1) Prin desfășurare ilegală a activității legate de jocurile de noroc și pariuri se înțelege:

a) desfășurarea activității legate de jocurile de noroc și pariuri fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate;

b) amplasarea sălilor de joc pentru desfășurarea jocurilor de noroc și pariurilor

interzise de legislație;

c) atragerea și implicarea persoanelor cu vârsta pînă la 21 ani în practicarea jocurilor de noroc și pariuri;

d) atragerea și implicarea persoanelor fără disponibilități financiare cash în practicarea jocurilor de noroc și pariurilor, precum și creditarea jocurilor de noroc în baza gajării de către participanții la jocurile de noroc a bunurilor imobile și alte tipuri de bunuri.

(2) Desfășurarea activității legate de jocurile de noroc și pariuri fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 000 la 1 500 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 pînă la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a obține licență de activitate în domeniu sau de a practica o anumită activitate antreprenorială pe un termen de pînă la 10 ani.

(3) Amplasarea tăinuită a sălilor de joc pentru desfășurarea jocurilor de noroc și pariurilor la o distanță de mai puțin de 10 km de la intrare în localitățile rurale și/sau urbane, și/sau în alte locuri interzise prevăzute de actele legislative în vigoare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 000 la 1 500 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a obține licență de activitate în domeniu sau de a practica o anumită activitate antreprenorială pe un termen de pînă la 10 ani.”

(4) Atragerea persoanelor cu vârsta pînă la 21 ani, sau practicarea cu aceștia a jocurilor de noroc și pariuri se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1 000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a obține licență de activitate în domeniu sau de a practica o anumită activitate antreprenorială pe un termen de pînă la 5 ani.”

(5) Implicarea și atragerea persoanelor fără disponibilități financiare cash în practicarea jocurilor de noroc și pariurilor, precum și creditarea jocurilor de noroc în baza gajării de către participanții la jocurile de noroc a bunurilor imobile și alte tipuri de bunuri, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 000 la 1 500 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de

dreptul de a obține licență de activitate în domeniu sau de a practica o anumită activitate antreprenorială pe un termen de pînă la 10 ani.”

Articolul 5. Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32-35 din 09.03.2007, art. 116), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

- După aliniatul z¹) în articolul 14, se introduce aliniatul z² care va avea următorul conținut:

z²) dispune consultarea publică și autorizează amplasarea sălilor de jocuri destinate jocurilor de noroc și pariurilor, în conformitate cu legislația în vigoare, decide și aprobă Graficul de lucru/funcționalitate a acestora, precum și examinează cererile cu referință la alte subiecte/probleme care preocupă populația, generate de autorizarea genurilor de activitate legate de jocurile de noroc și pariuri amplasate în limita geografică și administrativ-teritorială localității.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege cu privire la completarea și modificarea unor acte legislative

Experiența internațională în reglementarea activităților legate de jocurile de noroc și pariuri. Actualmente activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri sunt permise și reglementate în 128 țări ale lumii. În Uniunea Europeană, face excepție San –Marino, partea grecească a Ciprului, Liechtenstein. Legislația europeană ce reglementează activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri se dovedește a fi suficient de liberală, bazată pe principiile de „permisibilitate” și „control”, obiectivul prioritar în acest sens fiind evitarea economiei tenebre și cunoașterea situației reale din domeniu de către instituțiile de resort ale statului. Legalizarea activităților în acest domeniu, în special în țările înalt dezvoltate, au generat venituri bugetare de proporții, fiind destinate dezvoltării sportului și diverselor programe sociale. Exemplu în acest sens poate să servească experiența **Austriei**, cu contribuții de circa 500 mln de euro la bugetul se stat. Sub aspectul protecției sociale, reglementările specifice referitoare la graficul de desfășurare a activităților legate de jocurile de noroc și pariuri, precum și vârsta participanților la jocurile de noroc și pariuri sunt cunoscute în **Germania**, unde vârsta minimă constituie – 21 ani, iar graficul zilnic de activitate a sălilor jocurilor de noroc diferă în funcție de tipul jocului, începând cu 17.00/18.00 și pînă la 1.00/2.00. Impunerile fiscale pentru activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri, încep de la 65-70% pentru primii ani de activitate și poate ajunge pînă la 90% din cifra de afaceri.

Experiența interdicțiilor prin lege a activității legate de jocurile de noroc și pariuri este cunoscută în unele țări, precum: – **Franța**, în localitățile cu o populație mai mică de 500 de mii, precum și în capitala țării – orașul Paris; – în **Israel** – în teritoriul țării este interzis orice activitate, dar sunt practicate modele de offshore implicînd mijloacele de transport aerian și naval, dotate cu necesarul jocurilor de noroc și pariuri, care cursează cîteva ore deasupra apelor, asigurînd funcționalitate domeniului; – pe teritoriul **Chinei continentale** – orice tip a jocurilor de noroc este

interzis, cu excepția teritoriilor fostelor colonii ale țărilor europene, precum Macao și Hong Kong.

O experiență bogată și totodată din punct de vedere istoric de durată, în reglementarea activităților legate de jocurile de noroc și pariuri, o posedă **Marea Britanie**, unde reglementări neesențiale ale domeniului încep din sec. XIV. Tangențele tot mai pronunțate a jocurilor de noroc și pariuri cu dezvoltarea sportului, pe parcursul de secole a influențat deciziile puterii centrale ale Marii Britanii de a dezvolta un mecanism de reglementare a domeniului bine dezvoltat, bazate pe principii, precum:

- protecția copiilor și altor categorii sociale ale populației împotriva atragerii în jocurile de noroc;
- evitarea acaparării domeniului de către lumea criminală;
- asigurarea corectitudinii jocurilor și pariurilor.

Pierderea proprietăților generate de nivelul înalt și necontrolabil din plăcerea de hazard al participantului poartă un specific de siguranță în Marea Britanie de exemplu, unde nu se admite jocul în credit, ci doar din disponibilitatea banilor cash. Astfel pierderea tuturor proprietăților de către participant este practic imposibilă.

Locul actului în sistemul legislației autohtone. Organizarea și desfășurarea activității în domeniul jocurilor de noroc pe teritoriul Republicii Moldova este reglementată de Legea Nr. 285-XIV din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc. Conform legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 541-XV din 30 iulie 2001, activitatea în domeniul jocurilor de noroc: organizarea și desfășurarea loteriilor (cu excepția monopolului de stat exercitat în condițiile Legii nr. 285-XIV din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc), întreținerea cazinourilor, exploatarea automatelor de joc cu câștiguri bănești, stabilirea mizelor la competițiile sportive se supune reglementării prin licențiere.

Politica statului în domeniul reglementării prin licențiere a activității de întreprinzător este promovată de Ministerul Economiei.

Numărul întreprinderilor cu genul principal de activitate O 9271 *Activități legate de jocurile de noroc și pariuri*, conform CAEM (ediția 2005) constituie 81, dintre care 68 întreprinderi sunt concentrate în municipiul Chișinău.

Încasările la bugetul public național a agenților economici ce practică activitatea în domeniul jocurilor de noroc, conform informației disponibile pe pagina web a Camerei de licențiere, pentru perioada 2013-2014 (tabelul 1).

Tabelul 1. (în mii lei)

Nr.	Anul	Total BPN	BS		BL	BASS	FAOAM	Cifra de afaceri
			Total	Taxa de licențiere				
1.	2013	107145,7	78620,4	74452,0	18045,3	2106,9	8373,1	507775,4
2.	2014	128240,4	95715,1	87328,9	18463,7	3018,9	11042,7	549166,7

Cifra de afaceri ale primelor 5 întreprinderi din topul cu genul principal de activitate O 9271 *Activități legate de jocurile de noroc și pariuri*, conform cifrei de afaceri pentru anul 2014 prezentate Biroului Național de Statistică, constituie 304 010 MDL, iar a primelor 10 întreprinderi – 419 242 MDL.

Condiții ce au impus elaborarea actului. Rezultatele unei investigații sociologice (efectuate în baza chestionarului din anexă, cu implicarea în dialog/intervievare a 100 persoane) ne demonstrează că dependența de participare la jocurile de noroc este provocată în cea mai mare parte de speranțele de câștig ale persoanelor cu surse de existență minimă, cu o **reprezentativitate de 48% din respondenți**, a căror surse de venit sunt bursele de studii – pentru 20% din totalul respondenților de referință, finanțarea din partea părinților – 18%, pensiile – 16% , **versus** 20% – venituri din activități de antreprenariat și onorarii – 16% , venituri salariale – 10%.

„Plăcerea de hazard” recunoscută drept factor și motiv clasic/relevant în teoriile psihologiei moderne pentru practicarea jocurilor de noroc și crearea dependenței de participare la acestea, în Republica Moldova este valabil doar

pentru un segment îngust, validat cu doar 9% în cazul studiului efectuat. Apartenența la un grup social cu un mod de viață dedicat plăcerii jocurilor de noroc fiind manifestat de doar 2% din totalul persoanelor intervievate.

Un grup reprezentativ de persoane intervievate, care și-au demonstrat capacitățile și caracterul de autocritică asupra propriilor acțiuni aferente participării la jocurile de noroc – 28% din total persoanelor intervievate, recunosc că dependența de participare la jocurile de noroc a apărut ca rezultat a doi factori: (i) iraționalitatea și neglijența la cheltuirea surselor de venit ale familiei; (ii) amplasarea sălilor de joc la un loc ușor accesibil, însoțite și completate cu tehnici agresive de marketing, care îi provocă și le determină decizia/acțiunea de participare la jocurile de noroc. Ca urmare a abordărilor de autocritică, intervievații, indiferent de starea civilă și statut, manifestau regrete profunde pentru destinația surselor de venit la participarea jocurilor de noroc, în majoritatea cazurilor fiind din contul surselor minime de existență, creînd diverse conflicte ireparabile și de durată în familie, soldate în multe cazuri cu divorțuri și sinucideri.

Autocritica manifestată de intervievați în cadrul prezentului studiu, a scos în evidență recunoașterea de către aceștia a viciului participării la jocurile de noroc și pariuri, inclusiv prin confidența pe care o impuneau aceștia referitor la identitatea, vârsta și statutul lor social.

Persoane de vîrstă înaintată – participante la investigație, cu o conștiință înaltă pentru necesitatea implicării statului, au recunoscut necesitatea stringentă de modificare a cadrului legal, cu efecte de limitare a posibilităților tinerii generații de a-și crea deprinderi în sensul participării la jocurile de noroc și pariuri, precum și efecte de demotivare pentru stimularea hazardului în acest sens.

Din toate aceste tragisme sociale, generate de pierderea surselor financiare de către persoane cu venituri sub minimum de existență, cifra de afaceri a întreprinderilor cunoaște stabilitate sau creștere de la an la an suficient de semnificativă.

Dacă facem o analiză comparativă a cifrei de afaceri medii (CAM) per întreprindere specializată pe jocurile de noroc și pariuri pentru anul 2013, valoarea căreia depășește 6,2 mln MDL, față de cele specializate în industrie cu o CAM de 4,7 mln MDL și față de unitățile de comerț cu amănuntul a căror valoare a CAM constituie 7,67 mln MDL, pentru același an de referință, constatăm că activitățile legate de jocurile de noroc și pariuri sunt extrem de avantajate, ținând cont de multitudinea de riscuri cu care se confruntă antreprenoriatul din domeniul industriei și comerțului cu amănuntul, considerate drept cele mai riscante domenii de activitate în condițiile austerității veniturilor populației și capacității limitate de absorbție a pieții de consum. Comparând sursele financiare alocate Instituțiilor medico-sanitare, antrenate în prestația asistenței medicale primare, indiferent de tipul de proprietate, putem menționa că la un milion lei alocări sau CA revin în mediu 3450 persoane beneficiare de servicii, constatăm discrepanțe majore în atragerea de resurse financiare pe de o parte, și impactul social pe de altă parte.

Avînd la bază indicatorul CA și impactul socio-economic, prin depășirea unor criterii ale metodologiei de analiză comparativă, precum ar fi „domeniul de activitate”, ne vom permite prezentarea analizei comparative a unei întreprinderi din topul primelor 5 cu genul principal de activitate O 9271 *Activități legate de jocurile de noroc și pariuri* cu o companie lider în domeniul microfinanțării, *Corporația Financiară Rurală* – lider în domeniul microfinanțării în corespundere cu Strategia Moldovei de reducere a sărăciei (plasată pe poziția 49 în topul primelor 50 de companii, după cifra de afaceri, elaborat de publicația Business Class, Ediția anului 2009), referindu-ne la impactul social, dar și la eforturi antreprenoriale implicate. În acest context concluzionăm: cifrele de afaceri analogice, în mărime de aproximativ 85 mln lei, obținute atît de compania lider din domeniul activităților legate de jocurile de noroc și pariuri, cît și de *Corporația Financiară Rurală* – lider în domeniul microfinanțării afacerilor rurale, sunt obținute cu eforturi și impact socio-economic plasate pe două extreme total diferite. Eforturile antreprenoriale incomparabile ale *Corporației Financiare Rurale*, care deservește 155 de Asociații rurale de economii și împrumuturi

funcționale (din cele 299 înregistrate) în perioada de boom în dezvoltarea economiei Republicii Moldova în anii 2008-2009, au generat aproximativ 85 mln lei CA anual, înregistrând totuși reduceri semnificative a cifrei de afaceri, pînă la 28,16 mln lei în 2012, 31,91 mln lei în 2013 și 26,4 mln lei în 2014, în timp ce liderul din domeniul jocurilor de noroc și pariuri se menține la nivel stabil, cu o cifră de afaceri între 72 și 85 mln lei, pe tot parcursul perioadei 2009-2014.

Acest fapt demonstrează că, indiferent de situația economico-financiară a țării, domeniul antreprenorial O 9271 *Activități legate de jocurile de noroc și pariuri* continuă să atragă surse financiare considerabile, generînd pierderi pentru participanții jocurilor de noroc, indiferent de statutul social și nivelul veniturilor, și de aici și probleme/tragisme în familii.

Argumentarea necesității completării și modificării actelor normative în vigoare. Principalele prevederi ale proiectului. Efectul social-economic al proiectului. În contextul motivelor enunțate mai sus, principalele prevederi ale proiectului sunt axate pe:

1. Modificări de format al legii cu introducerea articolului destinat noțiunilor generale în Legea Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc, argumentate prin facilitarea comprehensiunii prevederilor legale din prezenta lege, și reducerea timpul de percepție conceptuală în rezultatul studierii cadrului legal în domeniu.

2. Modificarea vârstei participanților de la 18 la 21 ani prin propunerea de modificări la articolul 5 al Legii Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc. Drept temei a servit experiența unor țări precum Germania și SUA, dar și argumentul ce ține de existența în majoritatea cazurilor a surselor de venit proprii destinate participării la jocurile de noroc, pentru persoanele a căror vîrstă depășește 21 ani. Ca efect al majorării vârstei participanților de la 18 la 21 ani, va crește nivelul de responsabilitate/conștientizare la destinarea surselor de venit pentru participarea la jocurile de noroc, ceea ce va reduce și numărul de incidente legate de conflictele în familie soldate din iraționalitatea și neglijența cheltuirii surselor

de venit ale tinerilor, în special a celor antrenați în procesul de studii. Totodată se va reduce riscul tulburărilor habitusului generate din deprinderi, obiceiuri, inclusiv din practicarea patologică a jocurilor de noroc, în special printre persoanele de sex masculin.

3. Introducerea restricțiilor/interdicțiilor privind amplasarea și regimul de lucru ale sălilor de joc din teritoriul lor prin propunerea de modificări la articolul 14 al Legii Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc. Restricțiile/interdicțiile privind amplasarea sălilor de joc cu o accesibilitate sporită (de obicei în centrul urbelor, conform experiențelor autohtone actuale), vor reduce din decizia de participare la jocurile de noroc, în special a persoanelor cu venituri minime de existență ce nu au posibilități de a se deplasa la periferiile urbelor.

4. Introducerea sumelor-plafon pentru fiecare tip de activitate a jocurilor de noroc, practicate conform Legii Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc prin propunerea de modificări și completări la Legea Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc. Plafonarea participării la jocurile de noroc prin valoare monetară va genera „filtrarea” participanților în funcție de venituri și statut social, cu efecte de reducere a eventualelor conflicte distructive a „familiei – nucleul de bază a societății”.

5. Introducerea interdicțiilor privind plasarea și distribuția dispozitivelor și/sau materialelor publicitare ce țin de jocurile de noroc prin propunerea de modificări la Legea nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate. Drept temei a servit și experiența unor țări precum Anglia și Germania, dar și argumentul ce ține de influența amplasării sălilor de noroc la participare, argumentat prin rezultatele investigației sociologice.

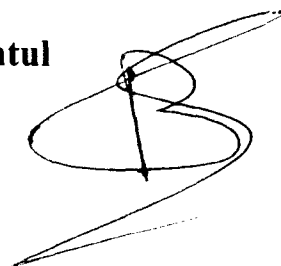
6. Stabilirea unor amenzi semnificative și calificarea desfășurării ilegale a activității legate de jocurile de noroc și pariuri drept infracțiune, prin propunerea de completare a Codului Penal al Republicii Moldova aprobat prin Legea nr. 985 din 18.04.2002. În acest sens propunem introducerea unui articol referitor la *Desfășurarea ilegală a activității legate de jocurile de noroc și pariuri*. Drept

temei servesc rezultatele investigației de referință efectuate pentru elaborarea prezentului proiect de lege, dar și practica Republicii Moldova privind cauzele penale, puține la număr, dar suficient de complexe, referitoare *la practicarea ilegală a activității de întreprinzător* prevăzute de art. 241, *însoțite de infracțiuni de furt, jaf și huliganism*, prevăzute de articolele 186, 187 și 287 ale Codului Penal al Republicii Moldova. Prin introducerea completărilor la Codul Penal referitoare la calificarea desfășurării ilegale activității legate de jocurile de noroc și pariuri drept infracțiune, se vor reduce producerea de infracțiuni de furt, jaf și huliganism, înlăptuite de către participanții la jocurile de noroc ca urmare a stărilor de afect generate din pierderea resurselor financiare și/sau a bunurilor gajate.

7. Introducerea interdicțiilor privind stimularea activităților antreprenoriale în domeniul jocurilor de noroc prin sponsorizări și acordarea de ajutoare financiar-materiale prin propunerea de a completa Legea nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate – modificări care vor genera reorientarea destinației banilor de către potențialii jucători (în special din categoriile social dezavantajate) spre un consum durabil, transformând aceste surse financiare disponibile în fluxuri financiare pe piața de consum, **având ca efect practic aceleași contribuții la bugetul de stat**

8. Introducerea interdicțiilor privind posibilitățile de gajare a bunurilor imobile și a mijloacelor fixe de către participant la jocurile de noroc și pariuri, precum și a modificărilor cu referință la modul de aplicare/utilizare a garanției financiare de către ambele părți la desfășurarea jocurilor de noroc și/sau pariurilor, prin propunerea de modificări și completări la Legea Nr. 285 din 18.02.1999 cu privire la jocurile de noroc și la Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002. Prin aprobarea acestor interdicții, prevederile legale în domeniu vor avea efect de protecție socială a familiilor, prin evitarea pierderii proprietăților generate de nivelul înalt și necontrolabil al plăcerii de hazard a participanților.

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Vladimir ODNOSTALCO

CHESTIONAR

Stimate domn (doamnă),

În scopul identificării problemelor cu care se confruntă membrii familiilor persoanelor dependente de practicarea jocurilor de noroc, în contextul necesităților de perfecționare a cadrului legislativ cu privire la organizarea jocurilor de noroc, dar și optimizării activității Organelor împuternicite în controlul legalității organizării jocurilor de noroc, efectuăm o cercetare sociologică cu tema „*Experiențe în depășirea efectelor negative generate de participarea la jocurile de noroc a membrilor familiilor*”.

Suntem absolut convinși că informația și opiniile Dvs. vor fi foarte prețioase pentru cercetarea noastră, de aceea Vă rugăm să ne ajutați să le obținem prin răspunsurile Dvs. sincere și reale. Vă asigurăm că vom păstra anonimatul. De corectitudine, discreția și plenitudinea răspunsului Dvs. va depinde rezultatele cercetării noastre.

Pentru a completa chestionarul, citiți cu atenție întrebările și toate variantele de răspuns, luând în cerculeț cifra variantei/variantelor care corespunde/corespund opiniei Dvs. La întrebările fără variante de răspuns, Vă rugăm mult să ne oferiți răspunsul Dvs.

Vă mulțumim anticipat.

1. Care este componența familiei Dvs.? Membrii de familie minori și cu vârstă de majorat.

Vă rugăm să specificați _____

2. Care sunt sursele de venit ce constituie bugetul familiei Dvs.?

**Vă rugăm să confirmați tipul sursei financiare care contribuie la bugetul familiei Dvs. prin bifare. În cazul confirmării sursei prin Da, vă rugăm să specificați cota de participare a acestor surse în formarea veniturilor totale ale familiei Dvs.*

<i>Nr.</i>	<i>Sursa</i>	<i>Da (%)</i>	<i>Nu</i>
1	Venituri salariale		
2.	Burse de studii		
3.	Pensii		
4.	Venituri din activități de antreprenoriat		
5.	Onorarii		
6.	Alte venituri, vă rugăm să specificați _____		

3. În opinia Dvs., dependența de participare la jocurile de noroc manifestată de către membrul familie Dvs. este generată de:

**Pot fi alese nu mai mult de 3 variante*

- lipsa surselor necesare de existență și speranțele de câștig pentru acoperirea acestora;
- iraționalitatea și neglijența la cheltuirea surselor de venit ale familiei;
- plăcerile de hazard;
- apartenența la un grup social cu un mod de viață dedicat plăcerii jocurilor de noroc;
- amplasarea obiectivelor la un loc ușor accesibil care generează atractivitate pentru participare la jocurile de noroc;
- altă opinie ce vă aparține Dvs. _____

4. Utilizați mijloace de convingere a membrilor familiei Dvs. pentru reducerea și lichidarea dependenței de participare la jocurile de noroc?

1. Da
2. Nu

Atenție! Dacă ați răspuns *da* la întrebarea 4, treceți la întrebarea 5 și mai departe.
Dacă ați răspuns *nu* la întrebarea 4, treceți direct la întrebarea 6 și mai departe.

5. Tindeți să cunoașteți tehnicile profesionale de reducere și lichidare a dependenței de participare la jocurile de noroc?

Nr.	Acțiunea	Da	Nu
5.1	Să cunosc	2	1
5.2	Să implementez	2	1

6. Cum apreciați nivelul de implicare a statului Republica Moldova în soluționarea problemelor cu referință la dependența de participare la jocurile de noroc?

1. Foarte bun
2. Bun
3. Mediu
4. Slab
5. Foarte slab

7. Care ar fi măsurile de implicare ale statului Republica Moldova în soluționarea problemelor cu referință la dependența de participare la jocurile de noroc, în opinia Dvs.?

Vă rugăm să precizați _____

8. Dacă cunoașteți și alte mijloace de soluționare a problemelor dependenței de participare la jocurile de noroc, Vă rugăm să le indicați mai jos.

Câteva întrebări despre personalitatea membrului de familie participant și dependent de jocurile de noroc.

9. Studiile privind formarea profesională

10. Vârsta _____

11. Sexul _____

12. Postul ocupat și/sau statutul social, categoria segmentului social de referință

13. Experiența de muncă în domeniu/vechimea în muncă (ani)

14. Experiența de muncă pentru postul actual ocupat și/sau statutul social, categoria segmentului social de referință (ani) _____